

טופס סילבוס

מבוא לניתוח יצירת אמנות – ב: מבט על אדריכלות

Introduction to Art Analysis – 2: Focus on Architecture

סמסטר ב' תשע"ט

2 ש"ס

סוג המסגרת: שיעור

שם המרצה: ד"ר נעמי מאירי-דן

טלפון:

דואר אלקטרוני: meiri@post.tau.ac.il

שעות קבלה:

לפי תיאום מראש

תיאור הקורס

בסמסטר ב' נבקש ליישם את מיומנויות ההתבוננות ביצירת האמנות (סמסטר א') על אדריכלות, תוך שימת דגש על ראיית האדריכלות כמהות רב-תחומית, רב-רבדית ותלוית הקשרים. מהפכות חברתיות ותמורות כלכליות, התפתחויות טכנולוגיות ומדעיות, כוחות פוליטיים, מגמות והלכי-רוח תרבותיים ואמנותיים, כמו גם אירועים חד-פעמיים, כל אלו משפיעים על השיח האדריכלי ועל היצירה האדריכלית. מטבע הדברים, השיח והיצירה האדריכליים ישפיעו, בתורם, על ה"חברה" במובנו הרחב ביותר של המושג.

במוקדו של כל אחד מהשיעורים תוצב סוגיה מסוימת, הנוגעת – במידה ובצורה זו או אחרת – בקשרים שבין האדריכלות לבין סוגיות של פונקציונליות ואסתטיקה; בין האדריכלות בת הזמן לבין ההיסטוריה של האדריכלות; בין האדריכלות לבין האדריכל, מזה, והמזמין/משתמש/ מפענח (החל בשליט היחיד, עבור בקהילת המשתמשים וכלה במי שמבקשים לקרוא את היצירה האדריכלית בתור מרכיב תרבותי), מזה; בין האדריכלות לבין המרחב הפיסי (של העיר, למשל), מזה, והמרחב התודעתי של המדינה/ העולם, מזה; ובין האדריכלות לבין מדיה ותצורות אחרים של אמנות/ תרבות חזותית. הדיון אינו כרונולוגי. וכך, קורס זה מבקש לבוא בנוסף לקורסי תולדות האדריכלות.

The aim of this course is to practice the skills of description, analysis and interpretation of visual messages (from the first semester) in the field of architecture. Various sorts of building types will be examined as an interdisciplinary and multi layered phenomenon which has to be addressed in a variety of contexts.

דרישות הקורס

נוכחות,
השתתפות,
קריאה (הן במהלך הקורס הן לקראת הבחינה),
בחינה

מרכיבי הצינון הסופי

בחינה (שבמסגרתה תיבדקנה גם מטלות הקריאה)

בחינה

בחינת רב ברירה, המבוססת על התבוננות בדימויים חזותיים. בחלק מן השאלות יתבקש הסטודנט לזהות את הדימוי ו/או לנמק את הבחירה שבחר.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

- מבוא מס' 1: לקרוא אדריכלות
- מבוא מס' 2: אדריכלות קלאסית – אדריכלות וקלאסיקה
- אדריכלות בהקשר – בין קריאה המתחקה אחר "כוונת המשורר" לקריאה שונה/מתנגדת תלוית "קהילה פרשנית" (מקרה בוחן: משכן הכנסת)
- אדריכלות והיסטוריה – זיכרון והנצחה (מקרה בוחן: קשת הניצחון לדורותיה)
- אדריכלות וקנה מידה (מקרה בוחן: הקתדרלה הגותית וגורד השחקים המודרני)
- אדריכלות ולאומיות (מקרה בוחן: אדריכלות ולאומיות גרמנית – מהקפלה פלטינה באאכן לכנסיית הדורמיציון בירושלים)
- אדריכלות ובנילאומית (מקרה בוחן: ארמון הבדולח והתערובות העולמיות)
- אדריכלות ועיר (מקרה בוחן: רומא של מוסוליני)
- אדריכלות וחברה (מקרה בוחן: הדיור הציבורי והשיכון הישראלי)
- סיכום וסגירת מעגל: אדריכלות ואמנות – יחסי גומלין

רשימת ספרות (נתון לשינויים)

- ה. בן אהרון, ה. וסרמן, *אירופה ערש הלאומיות*, יחידות 3-4: "ורוח האומה מרחפת על פני היער"
הצייר קספר דויד פרידריך, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1990.
- צ. דקל-כספי (אוצרת ועורכת), *דוד רוניק: רטרוספקטיבה* (קטלוג תערוכה), תל אביב:
אוניברסיטת תל אביב, הגלריה האוניברסיטאית לאמנות ע"ש גניה שרייבר, 2005 (במיוחד עמ' 1)

100-115).

ש. הטיס-רולף, "משכן הכנסת בגבעת רם: תכנון ובנייה", *קתדרה*, 96 (תמוז תש"ס, 2000), עמ' 131-170; "משכן הכנסת: תוספות ותיקונים", *קתדרה*, 105 (תשרי תשס"ג, 2002), עמ' 171-184.

ר. ונטורי, ד. סקוט-בראון, ס. אייזנאוור, *ללמוד מלאס וגאס: הסימבוליזם הנשכח של הצורה הארכיטקטונית* (1972, 1977) (תרגום: א. אלכסנדרוביץ'), תל אביב: בבל, 2008.
מ. טוביה, מ. בונה (עורכים), *בנין הארץ: שיכונים בשנות ה-50*, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1999.

א. לימור, י. חן, *ראשיתה של אירופה – מערב אירופה בימי הביניים המוקדמים*, כרך ג: *התרבות הנוצרית*, יחידה 7: *תרבות ואמנות – הרנסנס הקרולינגי*, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 2003 (ובמיוחד פרק ד: *האמנות הקרולינגית*).

ג. מאירי-דן, "אמנות, אדריכלות ופוליטיקה בקשתות ניצחון במאה העשרים", *הפרוטוקולים של היסטוריה ותיאורה בצלאל*, גיליון מס' 10 (אוקטובר 2008).

<http://bezalel.secured.co.il/zope/home/he/1220527665>

י. מצקל (אוצרת), *שירת הבטון* (קטלוג תערוכה), תל אביב: מוזיאון ארץ-ישראל, 2009.
ר. קולהס, *הזיית ניו יורק – מניפסט רטרואקטיבי למנהטן* (1978) (תרגום: א. אלכסנדרוביץ'), תל אביב: בבל, 2010.

ד. קרויאנקר, *אדריכלות בירושלים – הבנייה האירופית-נוצרית מחוץ לחומות 1855-1918*, ירושלים: כתר, 1987 (ובמיוחד פרק שני: *הבנייה הגרמנית*).

M. Beard, J. Henderson, *Classical Art – From Greece to Rome*, New York: Oxford History of Art, 2001.

T. Bennett, *The Birth of the Museum – History, Theory, Politics*, London: Routledge, 1995 (esp. chapter 2: The Exhibitionary Complex).

M. Camille, *Gothic Art – Visions and Revelations of the Medieval World*, London: The Everyman Art Library, 1996.

B. Fletcher, *History of Architecture*, Oxford: Routledge, 1998 (1896).

P. Goldberger, *The Skyscraper*, New York: A.A. Knoph, 1982.

P. Goldberger, *Up from Zero: Politics, Architecture, and the Rebuilding of New York*, New York: Random House, 2004.

R.W. Painter, Jr., *Mussolini's Rome – Rebuilding the Eternal City*, New York: Palgrave Macmillan, 2005.

N. Pevsner, *A History of Building Types*, New Jersey: Princeton University Press, 1976.

A. Sutcliffe, *Paris – An Architectural History*, New Haven and London: Yale

---

University Press, 1993.

L.J. Vale, *Architecture, Power, and National Identity*, New Haven and London: Yale University Press, 1992.

J. Welge, "Fascism Triumphans: On the Architectural Translation of Rome" in: C. Lazzaro and R.J. Crum, *Donatello among the Blackshirts – History and Modernity in the Visual Culture of Fascist Italy*, Ithaca: Cornell University Press, 2005, pp. 83-94.

במהלך הסמסטר יועלו חלק מהחומרים לאתר הקורס ותינתן הנחייה לקריאה.